Nicolae Saramandu, Ecaterina Mihăilă

COLECTIVUL DE ONOMASTICĂ

În 1967 a luat ființă Sectorul de onomastică al Institutului de Lingvistică din Bucureşti. Autor al primei lucrări de referință în domeniu, *Nume de locuri româneşti în Republica Populară Română*, 1952; *Toponimia românească*, 1963, Iorgu Iordan, pe atunci directorul institutului, a ținut să înscrie printre direcțiile de cercetare ale acestuia şi onomastica.

Pentru a conduce nou înființatul sector, Iorgu Iordan l-a invitat pe Ion Donat, cercetător principal la Institutul de Istorie, cu preocupări în domeniul toponimiei. Până la sfârşitul lui 1967 s-a constituit şi primul nucleu al sectorului: Viorica Florea, fost lector la Universitatea din Iaşi, Ecaterina Mihăilă, venită prin repartiție la terminarea facultății, Christian Ionescu, angajat prin concurs, şi Domnița Tomescu, încadrată prin transfer de la Institutul de Lingvistică din Iaşi. S-a alăturat sectorului, fără a fi angajata institutului, şi Anca Andrei-Fanea.

Tema de plan propusă de Iorgu Iordan a fost *Dicționarul toponimic al României*, înscrisă în planurile Academiei sub titlul *Tezaurul toponimic al României*. Pentru început, Ion Donat a ales partea de nord a Olteniei, deoarece considera că această zonă are cele mai puține influențe străine în domeniul toponimiei. Sub îndrumarea sa, toți membrii sectorului au învățat să descifreze manuscrise în chirilică, pe colecția proprie de documente, după care s-a început excerptarea documentelor existente la Arhivele Statului din Bucureşti şi la Biblioteca Academiei Române. Concomitent s-a inițiat fişarea numelor de locuri din hărțile vechi de la Biblioteca Academiei, precum şi din hărți noi de la diferite instituții de specialitate. În vara lui 1968 au început şi anchetele pe teren, iar în toamnă, Ion Donat a conceput şi modelul de redactare a articolelor de dicționar, care a fost păstrat şi se regăseşte şi în volumele publicate.

După pensionarea lui Ion Donat (1969), sectorul a fost preluat de Gheorghe Bolocan, şeful sectorului de slavistică din institut. În 1973 sectorul s-a completat cu noi membri: Adrian Rezeanu, Maria Dobre şi Ion Penişoară, prin repartiție, şi Filofteia Modoran, prin transfer de la radio. Ulterior, de la Facultatea de Limbi Străine au fost transferate Galina Simionescu, în 1975, şi Elena Timofte, după 1980. Un timp

BDD-A617 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:50 UTC)

a lucrat în cadrul sectorului şi Ion Ciocea, transferat tot de la Facultatea de Limbi Străine. După 1990 a fost angajată şi Elena Şodolescu-Silvestru, care a făcut anchete pe teren încă din timpul studenţiei. De asemenea, au mai lucrat la această temă Ruth Kisch şi Heinrich Mantsch şi, pentru o vreme, Mile Tomici.

Gheorghe Bolocan, noul şef de sector, a conceput lucrarea la alte dimensiuni, avându-se în vedere realizarea unui dicţionar toponimic unitar al întregii Românii. S-a luat legătura şi cu celelalte centre ale Academiei, hotărându-se efectuarea unor dicţionare toponimice pe provincii. Sectorului de onomastică de la Bucureşti i-au revenit Oltenia, Muntenia şi Dobrogea. Elaborarea dicţionarului a început cu Oltenia, la care se lucrase deja.

Întrucât Gheorghe Bolocan devenise între timp şi profesor la Universitatea din Craiova, au fost atrase în munca pentru dicţionar şi cadre didactice de la Facultatea de Litere din Craiova: Teodor Oancă, Radu Sp. Popescu, Emilian Bureţea, Ion Toma şi Ada Iliescu, care au făcut anchete pe teren, au lucrat la Arhivele Statului din Craiova şi au efectuat redactări.

Deşi primul volum al dicţionarului a fost discutat şi aprobat în Consililul ştiinţific al institutului în 1979, publicarea lui nu a fost posibilă decât după 1990. Tot după 1990 Sectorul de onomastică a devenit un colectiv subordonat Sectorului de gramatică, condus de Mioara Avram. În 2000 Gheorghe Bolocan a trecut în eternitate.

Dicţionarul toponimic al României. Oltenia (DTRO), sub redacţia prof. univ. dr. Gheoghe Bolocan, s-a publicat la Editura Universitaria, Craiova, succedându-se astfel (toţi membrii sectorului au fost redactori la diferite volume): vol. 1 (A–B), 1993, 414 p., red. resp: Gheorghe Bolocan, Ecaterina Mihăilă; vol. 2 (C–D), 1995, 428 p., red. resp. Gheorghe Bolocan, Christian Ionescu, vol. 3 (E–Î), 2002, 283 p., red. resp. Gheorghe Bolocan, Teodor Oancă; vol. 4 (J–N), 2003, 309 p., red. resp. Ecaterina Mihăilă, Teodor Oancă; vol. 5 (O–R), 2004, 337 p., red. resp. Ecaterina Mihăilă, Teodor Oancă; vol. 6 (S–Ţ), 2006, 283 p., red. resp. Ecaterina Mihăilă, Teodor Oancă; vol. 7 (U–Z), 2007, 283 p., red. resp. Ecaterina Mihăilă, Teodor Oancă. Etimologiile au fost făcute de Gheorghe Bolocan (vol. 1–3); Ecaterina Mihăilă, Adrian Rezeanu şi Maria Dobre; consultant etimologii slave Virgil Nestorescu (vol. 4–7). Volumul întâi al dicţionarului a primit premiul Academiei „Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

Din 2002 Colectivul de onomastică este coordonat de Nicolae Saramandu, care a devenit redactorul responsabil al *Dicţionarului toponimic al României*.

BDD-A617 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:50 UTC)

Muntenia (DTRM). Din acesta au apărut două volume, al treilea fiind predat la editură: *Dicţionarului toponimic al României*. *Muntenia (DTRM)*, sub redacţia prof. univ. dr. Nicolae Saramandu, Editura Academiei; vol. 1 (A–B), 2005, 379 p., redactori şi etimologii Maria Dobre, Adrian Rezeanu; revizie parţială Ecaterina Mihăilă; vol. 2 (C–D), 2007, 369 p., redactori Adrian Rezeanu, Maria Dobre, Filofteia Modoran, etimologii Nicolae Saramandu, Maria Dobre, Adrian Rezeanu.

În afara lucrării de plan, mai mulţi membri ai colectivului au scris cărţi în domeniul onomasticii: Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică*, 1975; Domnița Tomescu, *Gramatica numelor proprii în limba română*, 1998 şi *Numele de persoană la români. Perspectivă istorică*, 2001; Adrian Rezeanu, *Toponimie bucureşteană*, 2003 şi *Studii de toponimie urbană. Viziune diacronică*, 2009.

Colectivul de onomastică este constituit în prezent din următorii membri: Nicolae Saramandu, şeful colectivului, Ecaterina Mihăilă, Adrian Rezeanu şi Maria Dobre.

Toţi membrii colectivului au publicat, de asemenea, articole în revistele de specialitate.

În prezent Adrian Rezeanu lucrează la volumul IV (literele L–M) al *Dicţionarului toponimic al României. Muntenia*, unde efectuează redactarea articolelor de dicţionar şi etimologia numelor de locuri.

În planul Colectivului de onomastică mai este înscrisă şi lucrarea *Originea numelor de locuri* (*pe baza DTRO*), la care lucrează Ecaterina Mihăilă, până când va începe redactarea la vol. 5 al DTRM.

THE COLLECTIVE OF ONOMASTICS

(Abstract)

The Collective Of Onomastics was formed in the year 1967 by Iorgu Iordan. The chiefs of the collective were Ion Donat, Gheorghe Bolocan, Mioara Avram, Nicolae Saramandu. The research theme is Toponymical Treasure of Romania. Concerning this theme at present are published *Toponymical Dictionary of Romania* (*Oltenia*, 7 tomes, 1995-2007, and *Muntenia*, 2 tomes, 2005–2007).

Cuvinte cheie: onomastică, toponimie.
Mots-clés: onomastics, toponymy.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”
Bucureşti, Calea 13 Septembrie, nr. 13

BDD-A617 © 2009 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:46:50 UTC)